

N:o 219.

Af herr **Berg** i Staby, i anledning af Kungl. Majts proposition med förslag till ecklesiastik boställsordning.

I § 34 af ecklesiastika boställsordningen föreslår Kungl. Maj:t, att vid fråga om halmförsäljning från boställe Konungens befallningshafvande skall afgöra detta efter noggrann pröfning hvarje gång och *sedan domkapitlet yttrat sig*. Detta i sin ordning torde då remittera ärendet till kontraktsprosten o. s. v., för att få ortsmyndighets omdöme att stödja sig på. Härmed skapas onödigt omgång och mångskrifveri, något som vår tid hatar och som saklöst kan afvaras.

Vid *aflyttning* uppstår frågan om öfverblifvet foder. Vill efterträdaren *ej* lösa detta, så må ju afträdaren fritt förfoga däröfver. Vill han åter det lösa, så skall hälften af det i orten gångbara priset betalas. Kunnade *ej* sänjas härom, oakadt mångenstädes markegångspris finnes åsatt härför, skola skiljemän anlitas. Deras dom har i alla kontrakt om kronans domäner hittills varit slutgiltig. Det synes då olämpligt att vid ecklesiastika boställen bereda möjlighet att efter skiljedomen gå till domstol med tvister härom *inom 90 dagar efter delgifningen*. Härmed skapas tydligen en praktiskt sedt mycket olämplig bestämmelse. Tillträdes bostället den 1 maj och kompromissdomen är klar t. ex. 10 maj, kan endera parten strax före 10 augusti stämma till domstol. Han kan därvid fästa afseende vid nya årsväxtförhållanden m. m., med ett ord uppskjuta lösepenningens fastställande, tills hänsyn till den nya skörden blifva medbestämmande. För en tillträdare, som kanske i god tro gjort fullständig kreatursuppsättning strax i början, och som måst fodra upp af stråfodret med samma, ligger häri något ovisst och oberäkneligt, som *ej* verkar nyttigt. Därjämte kan man tänka sig i fråga om utarrenderade boställen, att en afflyttande arren-

dator, som köpt och flyttar till ett hemman i närheten, därmed skulle kunna så godt som tvinga sig till rätten att *bortföra* fodret, ehuru tillträdaren gärna ville lösa det efter normala pris. Hellre än att sväfva i ovisshet om den slutliga prissättningen, afstår denne; därmed kommer man faktiskt i strid med den nyare uppfattningen, som säger, att en afflyttande äger blott half rätt till öfverblifvande foder, resten tillkommer fastigheten för kommande skördar.

Jämväl i § 37 bör skiljemannadomen vara afgörande.

I § 39 må stadgas — liksom vid kronodomän — att nödigt vårfoder åtminstone för dragare och oundgängligen behöfliga kor skall lämnas af afträdaren *utan ersättning*; dock må undantag härifrån göras, då redan nu utnämnd boställshafvare afflyttar från innehafvande beställning. Då emellertid olika orter kräva olika tider och möjligen något olika kvantiteter, så torde bestämmandet lämpligast böra uppdragas åt af- och tillträdessynen.

Med anledning af det anförda får jag hemställa,

att Riksdagen behagade för sin del besluta följande
 andrade lydelse i Kungl. Majts proposition n:o 40.

§ 34.

Hvad boställe — — förenadt med jordbruk.

Stråfoder må boställshafvaren icke *från sådant boställe bortföra* utan särskildt tillstånd. Detta sökes — — förhållanden, meddelas.

Har boställshafvaren, när han skall afträda bostället, stråfoder *utöfver den myckenhet som i § 39 säges*, hembjude det efterträdaren — — angående val af sådana stadgar. *Vill efterträdaren ej lösa fodret, må afträdaren det bortföra.*

§ 39.

Å alla med jordbruk förenade boställen vare afträdaren skyldig att *utan ersättning tillhandahålla efträdaren dels stråfoder för framfödande af oundgängligen nödiga kor och dragare, tills ny skörd kan väntas, dels efter vanliga förhållanden vid afträdestiden befintlig gödselmängd eller ock däremot i värde svarande myckenhet foder.*

Ställer ellsolycka hinder häremot, må annan öfverenskommelse träffas eller skiljemän, utsedda enligt lagen den 28 oktober 1887, döma mellan parterna.

§ 60.

Mom. 7. Myckenhet af det sträfoder, afträdaren skall utan ersättning tillhandahålla efterträdaren, bestämmes.

Vinnnes utredning — — lämna ersättning.

Stockholm den 24 mars 1909.

C. Alfr. Berg.
